

ZARZĄD POWIATU WRZESIŃSKIEGO

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
DLA POWIATU WRZESIŃSKIEGO NA LATA 2014-2017
ZA OKRES 2014-2015**

Opracowanie:

Sebastian Mazurkiewicz

Września, styczeń 2016 r.

WPROWADZENIE

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2017 został wprowadzony przez Radę Powiatu we Wrześni uchwałą nr 226/XXXVI/2013 z dnia 27 grudnia 2013 r. na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.).

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2017 uzyskał pozytywną opinię Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu w dniu 4 grudnia 2013 r. Wykonanie realizacji założeń dotyczących opieki nad zabytkami sformułowanymi w *Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2017* powierzono Zarządowi Powiatu Wrzesińskiego.

Uchwałą Rady Powiatu Wrzesińskiego nr 226/XXXVI/2013 z dnia 27 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia *Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2017* ogłoszono 22 stycznia 2014 r. w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego pod pozycją nr 505. Tym samym realizacja programu weszła w życie po 14 dniach od ogłoszenia, czyli od 6 lutego 2014 r.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) Zarząd Powiatu sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji programu opieki nad zabytkami i przedstawia je radzie Powiatu.

Zgodnie z ustawą o ochronie i opiece nad zabytkami za podstawowe cele programu opieki nad zabytkami należy przyjąć:

1. włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
2. uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
3. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
4. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,

5. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
6. określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków,
7. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Niniejsze sprawozdanie zostało sprawdzone pod względem merytorycznym, uzupełnione i pozytywnie zaopiniowane przez członków zespołu ds. konsultowania, monitorowania, tworzenia i realizacji Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017, powołanego Zarządzeniem Starosty Nr 27/2013 z dn. 6 sierpnia 2013, w składzie Bożena Nowacka – sekretarz powiatu, Ilona Dębicka – naczelnik Wydziału Promocji i Kultury (przewodnicząca zespołu), Jerzy Kaczorowski – zastępca naczelnika Wydziału Budownictwa, Środowiska i Rolnictwa), Jolanta Pielak – naczelnik Wydziału Geodezji, Kartografii i Nieruchomości, Hanna Brona – inspektor Wydziału Inwestycji, Zamówień Publicznych i Funduszy Europejskich.

REALIZACJA PROGRAMU

1. PROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH I BUDOWLANYCH PRZY OBIEKTACH ZABYTKOWYCH

Powiat Wrzesiński prowadził prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu lub w jego zarządzie poprzez zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwałe zachowanie ich wartości oraz zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych.

Inwestycje przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków

Liceum Ogólnokształcące im. H. Sienkiewicza we Wrześni

nr rej. zabyt. 798/Wlkp/A z 25.05.2010

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Budynek zbudowany w 1911 r. wg projektu Paula Pitta z Poznania. Dwupiętrowy budynek na rzucie zbliżonym do litery U, składający się z trzech prostokątnych skrzydeł. Frontowe skrzydło wzbogacone prostokątnym ryzalitem. Budynek nakrywa wysoki dach wielopołaciowy, kryty dachówką, na szczycie dachu skrzydła głównego wieżyczka wentylacyjna. Wejścia do budynku od ul. Szkolnej i od ul. Witkowskiej ujęte w portalowe obramienia. Stan zachowania: bardzo dobry. Sposób użytkowania: szkoła - Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Budynek dworski, czyli oficyna w zespole parkowo-pałacowym w Kołaczkowie

nr rej. zabyt: 2520/A z 7.10.1955

Budynek z 1820 r. wchodzący w skład zespołu parkowo-pałacowego. Budynek o formach klasycystycznych. Parterowy, z poddaszem użytkowym, na wysokim podpiwniczeniu, nakryty dachem naczółkowym. Wejście główne na osi ujęte przyściennymi kolumnami. Nad wejściem trójkątny ryzalit. Stan zachowania: dobry. Sposób użytkowania: obiekt nieużytkowany.

W latach 2014-2015 przeprowadzono w obiekcie liczne prace remontowe, konserwatorskie i restauratorskie.

- w 2014 r. w ramach małych projektów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dokonano remontu obiektu w postaci: odnowiono elewacji, naprawiono dach, wymieniono rynny, naprawiono balustradę przy schodach. Wyremontowano dwa pomieszczenia na parterze oraz w piwnicy. Wyburzono ścianki działowe ustawione w latach 70. XX w. Prace zostały dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w wysokości 50 000,00 zł. Całość inwestycji wyniosła 85.693,82 zł. Wkład powiatu to 35.693,82 zł.

Dawna stajnia dworska w Kołaczkowie, ob. siedziba Ośrodka Wspomagania Dziecka i Rodziny

nr rej. zabyt: 2520/A z 7.10.1955

Budynek z poł. XIX w. wchodzący w skład zespołu parkowo-pałacowego. Obiekt o formach klasycystycznych nakryty dachem naczółkowym. Elewacje rozczłonkowane pilastrami ujmującymi osie okienne: prostokątne na parterze, półkoliste na piętrze. Wejścia w szczytach ujęte przyściennymi kolumnami. Stan zachowania: dobry

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Kościół poewangelicki w Miłostawiu

nr rej. zabyt. 1923/A z 29.12.1983

Zbudowany w l. 1872-1879. Obiekt murowany, neogotycki, jednonawowy, z trójbocznie zamkniętym prezbiterium. Nad prezbiterium wysoka wieża. Wewnątrz nawy drewniane empory podparte na kolumnach. Stan zachowania: dobry. Sposób użytkowania: Obiekt został przekazany do dyspozycji powiatu uchwałą Rady Miejskiej w Miłostawiu z 3 lutego 2009 r., a powiat wrzesiński uchwałą Rady Powiatu przejął w użytkowanie kościół na 25 lat. Obiekt przeznaczony jest na imprezy kulturalne, w szczególności koncerty, wystawy, przedstawienia teatralne oraz spotkania z osobistościami świata kultury, nauki i sztuki. Powiat Wrzesiński wziął równocześnie na siebie ciężar renowacji, restauracji i remontów w zabytku.

W latach 2014-2015 przeprowadzono w obiekcie liczne prace remontowe, konserwatorskie i restauratorskie.

- w 2014 r. dokonano remontu dachu: naprawiono więźbę dachową, wymieniono pokrycie dachowe zakładając nowe dachówki, wykonano instalację odgromową oraz ułożono izolację paroprzepuszczalną i ocieplono strop. Prace wykonano dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Dziedzictwo Kulturowe 2014”, Priorytet I Ochrona zabytków, w wysokości 100.000,00 zł. Koszt całej inwestycji wyniósł 128.671,04 zł. Wkład własny powiatu to 28.671,04 zł.

W ramach projektu pn. *Kościół poewangelicki w Miłostawiu – miejscem wystaw muzealnych* dokonano remontu prezbiterium. Wykonano naprawę posadzki, pomalowano sklepienia, wymieniono instalację elektryczną, zmodernizowano grzewczą, założono instalację nagłośnieniową. Prace zostały dofinansowane w

zakresie małych projektów w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w wysokości 50.000,00 zł. Całość inwestycji wyniosła 91.293,05 zł.

W ramach małych projektów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dokonano wymiany pokrycia dachowego na dwóch nadbudówkach (nad zakrystią i wejściem na wieżę). Całkowita wartość inwestycji wyniosła 27.556,77 zł, w tym wkład własny powiatu – 4.282,41 zł.

- w 2015 r. dokonano wymiany 16 okien. Z otworów okiennych całkowicie usunięto szkło, oczyszczono metalowe ramy z pozostałości kitu oraz farb, ramy zabezpieczono antykorozyjnie. Oczyszczono także znajdujące się pod oknami korytka, udrożniono i uzupełniono rynienki odprowadzające wodę z okien. W ramach okiennych zamontowano szkło gr. 4 mm typu float. Zabezpieczono je folią antywłamaniową. Ramy stalowe po wewnętrznej i zewnętrznej stronie pomalowano farbą olejną na kolor jasnoszary. Wykonano też nowe ramy okienne, które osadzono we wnękach okiennych, po ich wewnętrznej stronie. Zamontowano w nich szkło gr. 4 mm typu Alt Deutsch. Dokonano także wymiany drzwi wejściowych do wieży i zakrystii. Drzwi wykonane z litego drewna, nawiązują wyglądem do poprzednich poprzez zamontowanie w nich oryginalnych okuć, zamków i zawiasów. Prace zostały dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach działania 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszt inwestycji wyniósł 71.340,00 zł.

Park krajobrazowy wraz grodziskiem w Zielińcu

Park krajobrazowy z poł. XIX w.: nr rej. zabyt. 1797/A z 27.06.1980

Grodzisko stożkowate z późnego średniowiecza: nr rej. zabyt. 48/Wlkp./A z 10.09.2007

Stan zachowania: dobry. Sposób użytkowania: park.

- wykonano wszelkie niezbędne prace związane z bieżącą konserwacją i utrzymaniem obiektu, pielęgnacja zieleni w parku, usuwanie drzew suchych i stanowiących zagrożenie, itp., stanowisko archeologiczne (grodzisko stożkowate) pozostaje nienaruszone (na jego terenie istnieje zakaz prowadzenia wszelkich prac ziemnych,

które mogą prowadzić do przekształcenia bądź naruszenia substancji zabytkowej obiektu. Prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków).

Inwestycje przy pozostałych obiektach

Starostwo Powiatowe we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Nie znamy dokładnej daty powstania budynku starostwa. Nastąpiło to prawdopodobnie w latach 60. XIX w. W 1912-1913 r. budynek landratury przebudowano ze środków przeznaczonych wcześniej na budowę we Wrześni nowego szpitala. Obok budynku władz powiatowych w 1913-1914 r. pobudowano willę dla starosty powiatowego (dziś budynek gminy, m.in. USC). Główne wejście do starostwa znajdowało się od ul. Ewangelickiej (3 Maja). Obok wejścia umiejscowiono balkon z czterema jońskimi kolumnami zwieńczony trójkątnym tympanonem. Ściany ubogacone były licznymi boniami, gzymsami i pilastrami. Budynek od ulicy otoczony był metalowym, kutym parkanem z mурowanymi słupkami. W 1939 r. po remoncie budynku zubożono jego wielość form architektonicznych. Zlikwidowano kolumny z tympanonem, uproszczono gzymsy nadokienne i pilastry. Rozebrano parkan otaczający starostwo. W 1962 r. pobudowano łącznik pomiędzy budynkiem starostwa a dawną willą starosty tworząc jeden kompleks budynku urzędu (Chopina 9 i 10). Stan zachowania: bardzo dobry. Sposób użytkowania: urząd - Starostwo Powiatowe we Wrześni.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Dawny Ośrodek Zdrowia przy ul. 3 Maja we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Kamienica z początku XX w. Pierwotnie jako budynek piętrowy kryty dachem namiotowym. W I. 30. XX w. nadbudowano drugie piętro. Po II wojnie światowej pełnił rolę ośrodka zdrowia. Stan zachowania: bardzo dobry. Sposób użytkowania: biura - Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Referat Dróg Powiatowych, lokale mieszkalne.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Dawny Urząd Celny we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Budynek wybudowany w 1895 r. jako siedziba Urzędu Celnego. Budynek murowany z czerwonej cegły, dwupiętrowy, kryty dachem namiotowym, w części północnej ryzalit. Obecnie budynek otynkowany. Wejścia ujęte neogotyckimi obramieniami portalowymi. Stan zachowania: dobry. Sposób użytkowania: mieszkania, obiekt wystawiony na sprzedaż.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Stary budynek Szpitala Powiatowego we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Budynek wzniesiony w l. 1925-1929 wg projektu Józefa Gierczyka. Jest to budynek wielocłonowy (skrzydło główne, do niego przylegające prostopadle skrzydła boczne, skrzydło zbudowane na podstawie starego budynku szpitalnego oraz kaplica zamknięta półkoliście), na wysokim podpiwniczeniu, dwupiętrowy, kryty wysokim dachem wielopłaciowym krytym łupkiem, na dachu kaplicy wieżyczka. Elewacja frontowa osiemnastoosiowa z ryzalitem centralnym i dwoma bocznymi. Stan zachowania: bardzo dobry. Sposób użytkowania: szpital – Szpital Powiatowy we Wrześni Sp. z o.o.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Blok żołnierski w zespole koszar wojskowych (1), ob. Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Budynek powstał w 1910 r. jako blok żołnierski. Obiekt monumentalny, na rzucie litery E, dwupiętrowy, kryty wysokim dachem namiotowym. Cechuje go surowość, prostota i oszczędność w detale architektoniczne. Stan zachowania: bardzo dobry. Sposób użytkowania: szkoła - Zespół Szkół Zawodowych nr 2 im. Powstańców Wielkopolskich.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Blok żołnierski w zespole koszar wojskowych (2) we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Budynek powstał w 1910 r. jako blok żołnierski. Obiekt monumentalny, na rzucie litery E, dwupiętrowy, kryty wysokim dachem namiotowym. Cechuje go surowość, prostota i oszczędność w detale architektoniczne. Stan zachowania: zły. Sposób użytkowania: obiekt nieużytkowany, wystawiony na sprzedaż.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

Dawna Szkoła Mleczarska we Wrześni

Obiekt w strefie ochrony konserwatorskiej historycznego układu urbanistycznego miasta. Obiekt zbudowany w l. 1928-1929 wg projektu Mariana Pospieszalskiego. Budynek na planie litery C, składa się z części głównej, piętrowej, krytej dachem namiotowym oraz dwóch parterowych budynków bocznych (oficyn), również krytych dachami namiotowymi. Stan zachowania: zły. Sposób użytkowania: mieszkania (w listopadzie i grudniu 2015 roku wypowiedziano umowy najmu ze względu na bardzo zły stan budynku), w większości obiekt nieużytkowany.

- wykonano coroczne przeglądy techniczne budynku.

Pałac w Zielińcu

Na terenie parku znajduje się pałac, niewpisany do rejestru zabytków, zbudowany na pocz. XX w. w stylu eklektycznym. Obecnie piętrowy. Elewację frontową zdobi czterokolumnowy portyk. Jednak bryła budynku została zeszpecona przebudowami. Stan zachowania: dobry. Sposób użytkowania: Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR – MARKOT.

- wykonano wszelkie niezbędne prace wynikające z corocznych przeglądów technicznych budynku oraz bieżącą konserwację i utrzymanie obiektu.

2. UDZIELANIE DOTACJI NA PRACE PRZY ZABYTKACH

Powiat Wrzesiński udziela na wniosek zainteresowanych podmiotów dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub budowlanych przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu wrzesińskiego wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością powiatu, w szczególności obiektów architektury i budownictwa, zabytków ruchomych i zabytków archeologicznych. Zasady dotacji zawarte zostały w uchwale nr 240/XXXV/2005 Rady Powiatu we Wrześni z dnia 17.11.2005 r. w sprawie udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Przekazanie dotacji następuje po zawarciu umowy między Powiatem Wrzesińskim a otrzymującym dotację.

W ramach działań Powiat Wrzesiński:

1. Przyjmował przez kancelarię Starostwa Powiatowego wnioski o dotację zainteresowanych podmiotów. Zarząd Powiatu rozpatrywał wnioski i podejmował decyzję o ich przedłożeniu Radzie Powiatu. W przypadku przyznania dotacji przez Radę Powiatu, zawierał umowy z wnioskodawcą, dokonywał rozliczeń dotacji oraz kontroli wykonania zleconych zadań.
2. Informował o innych zewnętrznych źródłach (zarówno publicznych, jak i prywatnych) dofinansowania prac konserwatorskich, restauratorskich lub budowlanych przy obiektach zabytkowych.
3. Udzielał dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub budowlane przy obiektach zabytkowych.
 - w 2014 r. o dotację wnioskowały:
 - 1) parafia rzymsko-katolicka Narodzenia NMP w Pyzdrach na remoncie frontu elewacji z wymianą stolarki okiennej na budynku Kościoła Pofranciszkańskiego i Zespołu Poklasztornego w Pyzdrach (nr rej. zabyt. kl.IV-73/35/58 z 3.10.1958).
 - 2) parafia rzymsko-katolicka św. Michała Archanioła w Targowej Górcie na konserwację konstrukcji dachu i oszalowania ścian drewnianej dzwonnicy (nr rej. zabyt. 968/A z 6.03.1970).Żadnemu z tych podmiotów nie przydzielono dotacji ze względu na brak środków na ten cel w budżecie powiatu.
 - w 2015 r. przydzielono dotacje:

- 1) parafii rzymsko-katolickiej Narodzenia NMP w Pyzdrach na remont dachu na kościele farnym (nr rej. zabyt. kl.IV-73/34/58 z 3.10.1958). W ramach prac rozebrano stary dach, wymieniono elementy konstrukcji dachu, wymieniono rynny, wykonano impregnację owado- i grzybobójczą, założono nową dachówkę, założono płotki przeciwśniegowe oraz zwody poziome. Całość inwestycji wyniosła 182.484,33 zł. Powiat Wrzesiński udzielił dotacji w wysokości 20.000,00 zł. Parafia pozyskała także dotację z Gminy i Miasta Pyzdry w wysokości 30.000,00 zł.
- 2) parafii rzymsko-katolickiej Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława BM we Wrześni na renowację i konserwację drewnianego krzyża autorstwa Jakuba Juszczyka z 1923 r. (nr rej. zabyt. 392/Wlkp/B). Obiekt oczyszczono i odkażono, wzmocniono strukturę drewna i wykonano impregnację, uzupełniono ubytki, dokonano scalenia kolorystycznego oraz zabezpieczono powierzchnię roztworami żywicznymi. Całość inwestycji wyniosła 29.442,00 zł. Powiat Wrzesiński udzielił dotacji w wysokości 20.000,00 zł.

3. WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNYM OPIEKUNEM ZABYTEKÓW

Na podstawie art. 103 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.) Starosta Powiatu na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków ustanawia społecznych opiekunów zabytków. Do starosty należy też cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków; prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków; wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków; wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków. Zadaniem społecznych opiekunów zabytków jest podejmowanie działań związanych z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie, upowszechnianie wiedzy o zabytkach oraz współdziałanie w tym zakresie ze Starostwem oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu decyzją Starosty Wrzesińskiego nr 1 z dnia 22 lipca 2014 r. Społecznym Opiekunem Zabytków został ustanowiony pan Sebastian Mazurkiewicz, historyk-regionalista, dyrektor Muzeum Regionalnego im. Dzieci Wrzesińskich. Społeczny Opiekun Zabytków ściśle współpracuje z

Wydziałem Promocji i Kultury Starostwa Powiatowego oraz Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Poznaniu. Udziela wszelkich informacji dotyczących zabytków (w 2014 r. udzielił 71 porad, w 2015 udzielił 57 porad), działa na rzecz popularyzacji zabytków (w 2015 r. opublikował wydanie II poprawione monografii *Kościół Świętego Krzyża na Lipówce we Wrześni* – nr rej. zabyt. 1106/A z 06.05.1970 i 721/Wlkp/A z 02.12.2008) oraz pomaga w organizowaniu spraw formalnych dotyczących ochrony i opieki nad zabytkami (monitorował i konsultował sprawę wpisu do rejestru zabytków wyposażenia kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP i św. Stanisława BM - nr rej. zabyt. 362/Wlkp/B oraz drewnianego krzyża autorstwa Jakuba Juszczyka z 1923 r. – nr rej. zabyt. 392/Wlkp/B).

4. ZAJĘCIA OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH

Na podstawie art. 50 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.) w przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, polegającego na możliwości jego zniszczenia, uszkodzenia, kradzieży, zaginięcia lub nielegalnego wywiezienia za granicę, Wojewódzki Konserwator Zabytków może wydać decyzję o zabezpieczeniu tego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia. W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru, polegającego na możliwości jego zniszczenia lub uszkodzenia, Starosta, na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, może wydać decyzję o zabezpieczeniu tego zabytku w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia. W tych działaniach Starosta ściśle współpracuje z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz samorządami terytorialnymi ze swojego obszaru.

W 2014 i 2015 r. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków nie występował do Starosty Wrzesińskiego z takim wnioskiem.

5. ZNAKOWANIE ZABYTKÓW

Na podstawie art. 12. 1. ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.) Starosta, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

W powiecie wrzesińskim po dokonaniu uzgodnień z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków przeprowadzono oznakowanie zabytków wpisanych do rejestru zabytków:

- w 2014 r. Starostwo Powiatowe oznakowało zabytki na terenie gminy Miłosław (zamontowano 36 tabliczek),
- w 2015 r. Starostwo Powiatowe oznakowało zabytki na terenie gmin Pyzdry (zamontowano 14 tabliczek) oraz Nekla (zamontowano 16 tabliczek).

Oznakowania dokonano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury z 9 lutego 2004 roku w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 30, poz. 259). Informację o znakowaniu zabytków podano do publicznej wiadomości na stronie internetowej powiatu oraz w Przeglądzie Powiatowym (nr 207 z 9 października 2015 r.).

6. WSPIERANIE PRZEDWZIĘZIĘĆ WSPOMAGAJACYCH TURYSTYKĘ

W celu wyeksponowania obiektów dziedzictwa kulturowego dla potrzeb turystycznych i społecznych podejmowane są różnokierunkowe działania poprzez tworzenie i promocję na bazie obiektów kulturowych tras i ścieżek turystycznych.

Przez teren powiatu wrzesińskiego przebiega trasa Szlaku Piastowskiego. Szlak tematycznie związany jest z początkami państwowości polskiej. Z terenu powiatu jako obiekt wpisany na szlaku znajduje się Rezerwat Archeologiczny „Gród w Grzybowie” – Oddział Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy – nr rej. zabyt. 1746/A z 05.03.1976. Pretenduje jako obiekt do szlaku Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej w Pyzdrach – nr rej. zabyt. kl.IV-73/35/58 z 3.10.1958. Powiat Wrzesiński uchwałą nr 28/V/2015 Rady Powiatu we Wrześni z dnia 26 marca 2015 r. powierzył Powiatowi Gnieźnieńskiemu prowadzenie zadania publicznego „Koordynacja Szlaku Piastowskiego na terenie województwa wielkopolskiego”. Na ten cel powiat udzielił dotacji w wysokości 1.000,00 zł. W spotkaniach koordynujących Szlak Piastowski uczestniczył Wicestarosta Wrzesiński, Naczelnik Wydziału Promocji i Kultury oraz Społeczny Opiekun Zabytków.

Powiat Wrzesiński na stronie internetowej zamieszcza informacje turystyczne dotyczące zabytków, komunikacji, hotelarstwa, gospodarstw agroturystycznych, gastronomii oraz muzeów na terenie powiatu (<http://wrzesnia.powiat.pl/turystyka/informator-turystyczny.html>).

7. WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI NA RZECZ OCHRONY DZIEDZICTWA

Powiat Wrzesiński współpracuje z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz rozwoju turystyki w powiecie wrzesińskim.

W ramach ochrony dziedzictwa kulturowego szczególna współpraca odbywa się z Muzeum Regionalnym im. Dzieci Wrzesińskich we Wrześni, Muzeum Regionalnym Ziemi Pyzdrskiej w Pyzdrach, z Rezerwatem Archeologicznym „Gród w Grzybowie” oraz Izbą Pamięci Władysława Reymonta w Kończakowie. Przejawia się to zwłaszcza w organizowaniu wspólnych przedsięwzięć kulturalnych i patriotycznych.

Współpraca z samorządami oraz ze stowarzyszeniami na rzecz ochrony dziedzictwa polega na przekazywaniu dotacji celowych.

W 2014 r. Powiat Wrzesiński przekazał dotację:

- 1) Wrzesińskiemu Uniwersytetowi Trzeciego Wieku w wysokości 3.500,00 zł na dofinansowanie publikacji oraz wystawy pt. *„Dwory i pałace ziemi wrzesińskiej... ocalić od zapomnienia”*. Koszt całości przedsięwzięcia wyniósł 6.450,00 zł
- 2) Miastu i Gminie Miłosław w wysokości 5.000,00 zł na organizację 700-lecia miasta Miłosław – wystawa w kościele poewangelickim dotycząca rodziny Mielżyńskich (Uchwała nr 256/XLI/2014 w sprawie udzielenia pomocy gminie Miłosław z 27 maja 2014 r.)
- 3) Wiejskiemu Stowarzyszeniu Edukacyjno-Kulturalno-Turystycznemu „Szansa” z Grzybowa w wysokości 4.000,00 zł na *Grzybowski turniej wojów – Na udeptanej ziemi*.

W 2015 r. Powiat Wrzesiński przekazał dotację:

- 1) Wiejskiemu Stowarzyszeniu Edukacyjno-Kulturalno-Turystycznemu „Szansa” z Grzybowa w wysokości 5.000,00 zł na *Grzybowski Turniej Wojów – Bój o most*.

8. UPOWSZECHNIANIE WIEDZY O DZIEDZICTWIE

Zadaniem powiatu jest upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych oraz walorach turystycznych powiatu na stronie internetowej oraz w innych dostępnych środkach masowego przekazu.

W ramach tego działania *Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Wrzesińskiego na lata 2014-2017* został upubliczniony w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Wrzesińskiego oraz na stronie internetowej Powiatu. Na tej stronie w zakładce Zabytki (<http://wrzesnia.powiat.pl/turystyka/zabytki.html>) podane są także informacje dotyczące zabytków w poszczególnych gminach (Kończakowo, Miłosław, Nekla, Pызdry, Września), informacje o Społecznym Opiekunie Zabytków oraz informacje o sposobie przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, wraz z formularzami.

W ramach wydawania niekomercyjnych niskonakładowych wydawnictw (drukowanych: przewodników, albumów, widokówek, folderów itp. lub wykorzystujących inne techniki zapisu, np. płyty CD) popularyzujących wiedzę o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu wydano:

- kartę pocztową (zbiórówkę) przedstawiającą zabytki z terenu pięciu gmin powiatu (pałac w Miłosławiu – nr rej. zabyt. 2208/A z 4.06.1991, klasztor w Pызdrach – nr rej. zabyt. kl.IV-73/35/58 z 3.10.1958, starostwo powiatowe we Wrześni – obiekt niewpisany, pałac w Kończakowie – nr rej. zabyt. 2521/A z 7.10.1955 oraz kościół w Nekli – nr rej. zabyt. 2639/A z 29.01.1998) – wyd. 2014 r.,
- kalendarz na rok 2015 z wizerunkiem Starostwa Powiatowego we Wrześni – obiekt niewpisany,
- mapę turystyczną powiatu wrzesińskiego w skali 1:75 000, na mapie zaznaczono zabytki oraz przedstawiono opisy i zdjęcia najważniejszych zabytków powiatu – wyd. 2015 r.

STAROSTA
Dionizy Jaśniewicz